

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova
Centrul de excelență în medicină și farmacie „Raisa Pacalo”

APROB

Negrean Mariana, directoare
CEMF „Raisa Pacalo”

„17” mai 2023

CURRICULUMUL STAGIULUI DE PRACTICĂ

P.06.O.044 PRACTICA CE PRECEDE PROBELE DE ABSOLVIRE

Specialitatea **91410. Diagnosticare medicală și tehnici de tratament**

Calificarea *Asistent medical în diagnostic de laborator MD/4/0914/048*

Aprobat:

La ședința Consiliului metodic-științific din 16 mai 2023,

COBÎLEANSCHI Svetlana, directoare adjunctă pentru activitatea educațională, didactică și metodică _____

La ședința Catedrelor Discipline paraclinice, igienice și epidemiologie, Discipline farmaceutice, din 2 mai 2023,

GUȚU Natalia, șefa catedrei Discipline paraclinice, igienice și epidemiologie _____

BARNACIUC Violeta, șefa catedrei Discipline farmaceutice _____

Coordonat cu:

Cabinetul Instructiv-Metodic Republican al Ministerului Sănătății,

SAVCA Diana, șefa Cabinetului Instructiv-Metodic Republican al Ministerului Sănătății, „12” 05 2023.

Autori:

GUȚU Natalia, șefă catedră *Discipline paraclinice, igienice și epidemiologie*, profesoară la discipline Microbiologice, grad didactic superior, coordonator grup de lucru

PREGUZA Olga, profesoară la disciplina *Investigații clinice generale, hematologice și citologice*, grad didactic doi

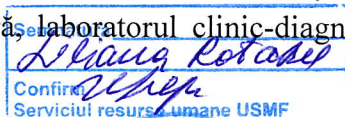
CRÎTCHI Tatiana, directoare adjunctă pentru instruirea practică, grad managerial doi, profesoară la *Discipline igienice*, grad didactic superior

ENI Elena, profesoară la disciplina *Biochimie clinică*, grad didactic superior

COBÎLEANSCHI Svetlana, directoare adjunctă pentru activitatea educațională, didactică și metodică, grad managerial întâi, profesoară la unitatea de curs *Boli infecțioase cu Nursing specific*, grad didactic superior

Recenzenți:

ROTARU Liliana, asistent universitar, catedra medicină de laborator, USMF „Nicolae Testemițanu”, medic de laborator categorie superioară, laboratorul clinic-diagnostic, IMSP SCR „Timofei Moșneaga”, „11” 05 2023

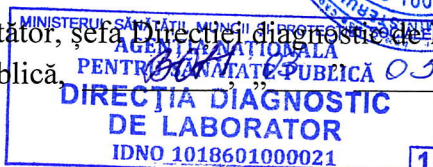
CARAGIA Svetlana, dr. șt. biologice, medic de laborator categorie superioară, coordonator de programe de control extern, director laboratorul medical Synevo, 2023.

POPA Mariana, șefa Laboratorului Clinic Diagnostic, categorie superioară, IMSP-Centrul Republican de Diagnosticare medicală, „03” 05 2023

BURDUNIUC Olga, dr. hab. șt. med., conferențiar cercetător, șefa Direcției diagnostice de laborator în sănătate publică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, „05” 2023.

CUPRINS

I.	Preliminarii	4
II.	Motivația, utilitatea stagiului de practică pentru dezvoltarea profesională	5
III.	Competențe profesionale specifice stagiului de practică	6
IV.	Administrarea stagiului de practică	6
V.	Descrierea procesului de desfășurare a stagiului de practică	7
VI.	Sugestii metodologice	10
VII.	Sugestii de evaluare a stagiului de practică	11
VIII.	Cerințe față de locurile de practică	14
IX.	Resursele didactice recomandate elevilor	17
X.	Anexe	19

I. Preliminarii

Curriculumul pentru *Practica ce precede probele de absolvire* se adresează cadrelor didactice din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar, elevilor care realizează programul de formare profesională 91410. Diagnosticare medicală și tehnici de tratament, calificarea Asistent medical în diagnostic de laborator. Curriculumul reprezintă documentul normativ de bază care descrie condițiile organizării, desfășurării stagiului și performanțele ce trebuie atinse în conformitate cu planul de dezvoltare profesională, performanțele exprimate în competențe, sarcini și activități realizate.

Practica ce precede probele de absolvire reprezintă ultimul modul de pregătire practică în vederea certificării pentru calificarea profesională și are alocate 750 de ore conform planului de învățământ la Specialitatea 91410. Diagnosticare medicală și tehnici de tratament, calificarea Asistent medical în diagnostic de laborator, aprobat de MEC al RM nr. înregistrare SC-72/22, 1091 din 01.11.2022 și MS al RM nr. înregistrare 15/942, din 14.03.2022.

Strategia de instruire a specialiștilor medicali cu studii postsecundare din țară este orientată spre formarea specialiștilor, capabili să se integreze în sistemul național de ocrotire a Sănătății cu posibilitatea de a activa în spațiul european, având competențe de integrare eficientă în societatea contemporană și asigurarea pregătirii teoretice fundamentale, necesare pentru continuarea studiilor în învățământul superior.

Modernizarea procesului de instruire practică în Centrul de excelență, prin formarea aplicativă a viitorilor asistenți medicali în diagnostic de laborator pentru economia națională cu racordarea la necesitățile actuale și de perspectivă ale societății, reprezintă scopul de bază a strategiei actuale de instruire practică în colegiu.

Aceste premise au impus necesitatea formării calitative a asistenților medicali în diagnostic de laborator, capabili prin acțiunile sale specifice educaționale, diagnostice și preventive să contribuie la promovarea și menținerea sănătății individului, familiei și colectivităților. Necesitatea modernizării procesului de formare inițială a asistenților medicali în diagnostic de laborator, ajustată la reformele actuale din domeniul ocrotirii sănătății, a fost influențată de apariția și implementarea noilor acte legislative.

Procesul de instruire practică în colegiu se organizează în corespundere cu documentele legislative și normative din țară, prin coordonarea și racordarea la cerințele europene, care promovează calitatea pregătirii specialiștilor medicali cu studii postsecundare nonterțiare:

1. *Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova*, 2021, Hotărârea Guvernului Nr. 208 din 30.09.2021; în: Monitorul Oficial, 2021, nr. 239-248, art. 463.

2. Planul-cadru pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar în baza Sistemului de credite de studii transferabile, Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării RM nr. 1205 din 2015.

3. *Standardul calificării la specialitatea Diagnosticare medicală și tehnici de tratament, calificarea Asistent medical în diagnostic de laborator*, Decizia Consiliului Național pentru Calificări Nr.01 din 10.12.2018 .https://mecc.gov.md/sites/default/files/sc_4cncrm_asistent_medical_indiagnosticdelaborator.pdf

4. *Profilul ocupațional la programul de formare profesională 91410 Diagnosticare medicală și tehnici de tratament, calificarea Asistent medical în diagnostic de laborator*, validat prin Ordinul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al RM Nr. 964 din 17.08.2018.https://mecc.gov.md/sites/default/files/sc_4_cncrm_asistent_medical_in_diagnostic_de_laborator.pdf, anexa nr.5.

5. *Planul de învățământ* la Specialitatea 91410. Diagnosticare medicală și tehnici de tratament, calificarea Asistent medical în diagnostic de laborator, aprobat de MEC al RM nr. înregistrare SC-72/22, 1091 din 01.11.2022 și MS al RM nr. înregistrare 15/942, din 14.03.2022.

6. *Regulamentul privind organizarea și desfășurarea stagiilor de practică în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar*, Ordinul Ministrului Educației nr. 1086 din 29 decembrie 2016.

Știința medicală înregistrează progrese continue în metodele de diagnostic și tratament, unde investigațiilor de laborator le revine un rol important și permite obținerea celor mai exacte rezultate prin metode selectate corect, asigurate de mulți factori: personalul de înaltă calificare, echipamente moderne și aplicarea tehnologiilor avansate de laborator.

Viitorul specialist medical trebuie să: respecte principiile de organizare a activității de laborator, utilizeze corect vesela de laborator și ustensilele auxiliare, sterilizeze vesela și instrumentele de laborator, aplice tehnici de microscopiere, mănuiască pipetele în conformitate cu particularitățile diferitor prelevate patologice, să filtreze, centrifugheze și să determine constantele fizice, descrie metodele de calcul numeric și prepare soluții de diverse concentrații, pregătească soluții de coloranți, deshidrateze materialul histologic, secționeze materialul parafinat sau congelat, utilizând microtomul, recunoașterea microscopică a elementelor diferitor țesuturi, examineze prelevatele biologice prin metode unificate hematologice, clinice generale, citologice, biochimice, microbiologice, imunologice etc, participă în procesul de diagnosticare medicală, interpretează rezultatele investigațiilor, completează documentației de evidență, gestionează deșeurile rezultate în urma examinării materialului biologic.

Practica ce precede probele de absolvire, reprezintă o parte integrantă și obligatorie a procesului educațional care asigură formarea profesională a asistenților medicali în diagnostic de laborator.

II. Motivația, utilitatea stagiului de practică pentru dezvoltarea profesională

Practica ce precede probele de absolvire completează activitatea didactică în cadrul căruia elevii au însușit cunoștințe teoretice privind specialitatea dată, a dobândit deprinderi practice care vor influența aprecierea și determinarea perspectivelor de realizare profesională, proces care va facilita consolidarea cunoștințelor și va forma abilități necesare specialității pentru care se instruiesc. Aplicarea cunoștințelor practice pentru buna desfășurare a activității profesionale a asistentului medical în diagnostic de laborator, tratează într-un tot unitar mijloacele și etapele preanalitice, analitice, postanalitice.

Procesul de instruire în Centrul de excelență în medicină și farmacie „Raisa Pacalo” este unul dinamic, bine structurat, organizat și sensibil la cerințele societății și practicii medicale, iar specialiștii pregătiți corespund standardelor naționale de calificare. Actuala concepție a procesului educațional în colegiu prevede nu numai acumularea de cunoștințe în specialitate, dar și formarea, dezvoltarea competențelor de aplicare a metodologiilor de explorare paraclinică, a principiilor generale de organizare a procesului de investigare paraclinică, de organizare a serviciului de laborator paraclinic, abilităților de comunicare și manageriale, care permit viitorilor asistenți medicali în diagnostic de laborator să se încadreze plenar în activități practice profesionale, în promovarea reformelor din domeniul medicinei moderne. În formarea viitorilor asistenți medicali în diagnostic de laborator prin instruirea practică, se pune accentul pe activitatea elevilor în laboratoarele clinice, hematologice, biochimice și microbiologice.

Practica ce precede probele de absolvire este realizată în anul trei de studiu semestrul VI cu o durată de 21 săptămâni și se creditează cu 25 credite (750 ore). În cadrul acestui stagiu durata activității este de 36 ore/ săptămână pe parcursul a 20 săptămâni, iar în ultima săptămână 30 ore.

Activitatea zilnică a elevilor este desfășurată în instituțiile medico-sanitare publice și private, în laboratorul clinic-diagnostic, compartimentele:

1. investigații clinice generale și hematologice – 35 zile
2. biochimice – 30 zile
3. bacteriologice – 30 zile
4. histologice – 10 zile

Realizarea *Practicii ce precede probele de absolvire* în subdiviziunile laboratorului clinic-diagnostic, oferă elevilor posibilitatea de a-și continua dezvoltarea competențelor profesionale specifice, de a utiliza aparatajul metrologic standardizat în explorarea paraclinică, a realiza investigații clinice generale, hematologice, citologice, biochimice și microbiologice de laborator, a asigura calitatea investigațiilor paraclinice în baza reglementărilor în vigoare a controlului calității investigațiilor de laborator.

III. Competențe profesionale specifice stagiului de practică

CPS1. Asigurarea condițiilor de biosiguranță și biosecuritate necesare pentru aplicarea tehnicilor specifice investigațiilor paraclinice.

CPS2. Respectarea tehnicilor de prelevare, transportare și examinare a produselor biologice.

CPS3. Manevrarea aparatelor, veselei și ustensilelor de laborator pentru asigurarea calității investigațiilor paraclinice.

CPS4. Realizarea investigațiilor clinice generale, hematologice, citologice, histologice, biochimice de laborator în baza cunoștințelor științifice argumentate.

CPS5. Efectuarea investigațiilor microbiologice în baza cerințelor de prestare a serviciilor de calitate pentru izolarea și identificarea agentului patogen.

CPS6. Interpretarea clinico-diagnostică a rezultatelor investigațiilor paraclinice de laborator.

CPS7. Completarea și gestionarea corectă a documentației de laborator.

CPS8. Comunicarea eficientă a asistentului medical în diagnostic de laborator cu pacienții, personalul medical și de laborator.

IV. Administrarea stagiului de practică

Codul stagiului de practică	Denumirea stagiului de practică	Semestrul	Numărul de săptămâni	Numărul de ore	Perioada	Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
P.06.O.044	Practica ce precede probele de absolvire	VI	21	750	ianuarie-iunie	Susținerea raportului/ Portofoliul	25

V. Descrierea procesului de desfășurare a stagiului de practică

Activități/ sarcini de lucru	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Durata de realizare
<i>UC1.</i> Inițierea elevilor cu cerințele față de realizarea stagiului de practică, documentația și regulile tehnicii securității muncii.	Agenda formării profesionale	Prezentarea agendei de formare profesională	7 ore
<i>UC2.</i> Respectarea obligațiilor de serviciu a asistentului medical în diagnostic de laborator pe perioada instruirii practice.	Fișa de post a asistentului medical în diagnostic de laborator	Prezentarea fișei de post a asistentului medical în diagnostic de laborator	7 ore
<i>UC3.</i> Aplicarea principiilor de organizare și activitate în laborator.	Lista cu documente din laboratorul clinico-diagnostic	Prezentarea listei de documente	14 ore
<i>UC4.</i> Respectarea normelor de protecție a muncii și asigurare a securității în laborator.	Lista cu documente Normele de protecție a muncii SR EN ISO 15189:2023	Prezentarea listei de documente	21 ore
<i>UC5.</i> Utilizarea corectă a sticlăriei și ustensilelor de laborator.	Sticlărie și ustensile de laborator utilizate conform destinației	Evaluarea corectitudinii utilizării sticlăriei și ustensilelor de laborator	28 ore
<i>UC6.</i> Gestionarea deșeurilor rezultate din activitatea de laborator.	Lista ordinelor în vigoare	Evaluarea respectării respectării ordinelor în vigoare	28 ore
<i>UC7.</i> Pregătirea materialelor supuse sterilizării în autoclav.	Materiale pregătite pentru sterilizare în autoclav	Evaluarea corectitudinii exploatării autoclavului	21 ore
<i>UC8.</i> Manipularea centrifugii în realizarea investigațiilor clinico-diagnostice.	Centrifuga exploatată conform instrucțiunilor	Evaluarea corectitudinii utilizării centrifugii	21 ore
<i>UC9.</i> Manipularea termostatului pentru menținerea constantă a temperaturii în realizarea investigațiilor clinico-diagnostice.	Termostat utilizat conform destinației	Evaluarea corectitudinii utilizării termostatului	28 ore
<i>UC10.</i> Manevrarea fotocolorimetrului în realizarea investigațiilor biochimice, clinice și hematologice.	Fotocolorimetrul exploatat conform instrucțiunilor	Evaluarea corectitudinii utilizării fotocolorimetrului	21 ore
<i>UC11.</i> Manipularea pH-metrului în scopul determinării pH-ului lichidelor biologice/ mediilor de cultură/ soluțiilor etc.	pH-ul determinat corect	Evaluarea corectitudinii determinării pH-ului	21 ore
<i>UC12.</i> Dozarea hemoglobinei cu ajutorul hemoglobinometrului.	Hemoglobina dozată corect	Evaluarea corectitudinii utilizării hemoglobinometrului	14 ore
<i>UC13.</i> Manevrarea Stat Fax-ului pentru determinarea parametrilor	Parametri biochimici, clinici generali și	Evaluarea corectitudinii utilizării Stat Fax-ului	28 ore

biochimici, clinici generali și hematologici.	hematologici identificați corect		
UC14. Manipularea analizatorului biochimic automat pentru determinarea parametrilor biochimici.	Investigație biochimică/hematologică realizată corect	Evaluarea corectitudinii utilizării analizatorului biochimic	21 ore
UC15. Manipularea analizatorului hematologic automat pentru determinarea parametrilor hematologici.	Investigație biochimică/hematologică realizată corect	Evaluarea corectitudinii utilizării analizatorului hematologic	21 ore
UC16. Aplicarea metodelor de determinare a mărimilor fizico-chimice în domeniul medicinei de laborator (volumul, culoarea, densitatea, Ph-ul).	Lista cu documente din diferite compartimente ale laboratorului	Prezentarea listei de documente	35 ore
UC17. Pregătirea probelor biologice în vederea efectuării analizelor, corespunzător procedurilor și metodelor de lucru.	Probe biologice pregătite corespunzător procedurilor și metodelor de lucru	Evaluarea corectitudinii pregătirii probelor biologice pentru investigații	28 ore
UC18. Identificarea microscopică a particularităților morfofuncționale ale țesuturilor.	Țesuturi morfofuncționale identificate	Evaluarea corectitudinii identificării țesuturilor	14 ore
UC19. Pregătirea prelevatelor pentru însămânțarea primară în investigația microbiologică.	Prelevate pentru însămânțarea primară pregătite	Evaluarea corectitudinii selectării metodelor de pregătire	21 ore
UC20. Pregătirea mediilor de cultură pentru investigații microbiologice.	Medii de cultură pregătite	Evaluarea respectării etapelor de pregătire a mediilor de cultură	21 ore
UC21. Însămânțarea produselor biologice pe medii de cultură pentru izolarea și identificarea culturilor de microorganisme.	Culturi de microorganisme însămânțate conform tehnicilor	Evaluarea respectării etapelor de însămânțare	21 ore
UC22. Examinarea de laborator a prelevatelor biologice prin metode unificate.	Prelevat biologic examinat	Evaluarea respectării prelevării materialului biologic	42 ore
UC23. Colorarea frotiurilor prin metode specifice de determinare a particularităților morfologice ale celulelor/ microorganismelor.	Frotiuri colorate conform metodei	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	21 ore
UC24. Determinarea sensibilității microbiene prin metoda difuzimetrică și concentrației minime inhibitoare a antibioticului cercetat.	Sensibilitatea și concentrația microbiană determinată prin metoda difuzimetrică	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	14 ore
UC25. Efectuarea reacțiilor imunologice.	Reacții imunologice	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	14 ore
UC26. Efectuarea metodei de cercetare PCR.	Acid nucleic identificat	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	7 ore

UC27. Efectuarea tehnicilor de examinare microscopică a preparatelor între lamă și lamelă în funcție de prelevatul biologic examinat.	Preparate examinate între lame și lamelă	Evaluarea respectării fișei tehnice de preparare a soluțiilor	21 ore
UC28. Elaborarea graficului și tabelului de calibrare pentru determinarea concentrației parametrilor biochimici și hematologici.	Graficul și tabelul de calibrare	Evaluarea respectării tehnicii de filtrare	14 ore
UC29. Dozarea parametrilor biochimici sanguini de origine: enzimatică, proteică, glucidică, lipidică, alți compuși organici și neorganici.	Parametrici biochimici dozați	Evaluarea tehnicilor de dozare	21 ore
UC30. Mănuirea microscopului optic.	Microscopul utilizat conform cerințelor	Evaluarea algoritmului de lucru cu microscopul	35 ore
UC31. Pregătirea soluțiilor fixatoare.	Soluții fixatoare	Evaluarea respectării etapelor de pregătire a soluțiilor fixatoare	14 ore
UC32. Acordarea asistenței medicale de urgență în diverse stări accidentale din laborator.	Lista de protocoale de practică medicală din laborator	Evaluarea respectării protocoalelor de practică medicală	14 ore
UC33. Completarea bazei de date a laboratorului.	Rapoarte îndosariate și înmagazinate pe calculator	Evaluarea rapoartelor îndosariate.	21 ore
UC34. Consilierea pacienților în vederea recoltării prelevatelor biologice, în funcție de tipul investigațiilor indicate și a produsului biologic ce urmează a fi prelevat.	Pacienți consiliați în vederea pregătirii către investigații	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	21 ore
UC35. Completarea fișei de investigații de laborator a prelevatului biologic.	Fișa investigației de laborator	Evaluarea corectitudinii completării compartimentelor fișei	21 ore
UC36. Interpretarea clinică și înaintarea unui diagnostic prezumptiv.	Diagnostic prezumptiv stabilit	Evaluarea corectitudinii interpretării și stabilirii diagnosticului prezumptiv	21 ore
UC37. Reflectarea rezultatelor stagiului de practică în actele de totalizare.	Portofoliul stagiului de practică Agenda formării profesionale Raportul stagiului de practică Referința elevului	Prezentarea publică a portofoliului Susținerea raportului stagiului de practică	8 ore

VI. Sugestii metodologice

Reușita realizării finalităților curriculare depinde de managementul procesului didactic, corelarea procesului de predare, învățare și evaluare. Formarea competențelor este asigurată dacă este îmbinată judicios predarea-învățarea cunoștințelor în cadrul orelor teoretice cu formarea abilităților în cadrul atelierelor de instruire practică și consolidarea acestora în cadrul stagiilor de practică. Activitatea zilnică a elevilor este desfășurată în instituțiile medico-sanitare publice de tip staționar, sub supravegherea și monitorizarea membrilor echipei laboratorului de profil, în scopul asigurării calității și siguranței actului medical.

Responsabilii din cadrul instituției medico-sanitare publice/private trebuie să pună la dispoziția elevului toate mijloacele necesare pentru dobândirea competențelor profesionale precizate în descrierea calificării. Pentru atingerea obiectivelor și dezvoltarea competențelor profesionale specifice vizate de parcurgerea stagiului de practică, pot fi derulate următoarele activități de învățare: descoperire, discuția în echipa multidisciplinară, dezbateră, studiul de caz, observația individuală etc. În activitățile practice ale elevului, accentul se va pune pe realizarea cu exactitate și la timp a cerințelor sarcinilor de lucru

Managementul activității profesorului metodist/mentorului este asigurat de documente reglementative și de evaluare, care sunt perfectate și gestionate în termenii stabiliți:

1. Obligațiunile profesorului metodist/mentor.
2. Raport de autoevaluare a activității profesorului metodist privind efectuarea stagiului practic.
3. Registrul de evidență a frecvenței și reușitei elevilor pentru anul de învățământ, propus de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

Pe parcursul realizării *Practicii ce precede probele de absolvire* elevii completează portofoliul stagiului de practică, conform *Nomenclatorului de acte (Anexa nr.1)*. Activitățile de perfectare/completare a documentației recomandate stimulează la elevi abilitățile specifice de lucru cu documentația de referință, dezvoltă responsabilitatea elevilor, asigură posibilitatea de evaluare finală a stagiului de practică.

Nomenclatorul de acte pentru *Practica ce precede probele de absolvire*:

1. Extras din ordinele cu privire la activitatea internă – dezinfecția, profilaxia infecției asociate asistenței medicale, profilaxia infecției HIV/SIDA, profilaxia hepatitelor virale, etc.
2. Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului nr. 192 din 24.03.2017
3. Raport privind realizarea stagiului de practică.
4. Referința elevului.
5. Agenda formării profesionale-model propus de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.
6. Produsele realizate pe parcursul stagiului de practică: fișa de post a asistentului medical în diagnostic de laborator, fișele tehnice de utilizare a reactivelor, listele cu documente din laboratorul clinico-diagnostic, listele ordinelor în vigoare etc.
7. Fișa investigației de laborator.

Agenda formării profesionale (*Anexa nr.2*) reprezintă un instrument de înregistrare și monitorizare a activităților realizate de către elevi la locul de desfășurare a stagiului de practică. Elevii vor consemna în Agenda formării profesionale sarcinile de lucru planificate și realizate, de asemenea vor fi descrise zilnic activitățile realizate. Activitățile înregistrate în agenda formării profesionale sunt evaluate zilnic prin notă și semnătură de către reprezentantul laboratorului clinico-diagnostic din cadrul IMSP.

Calitățile profesionale, atitudinale și psihosociale demonstrate de către elevi pe parcursul *Practicii ce precede probele de absolvire* sunt evaluate de către specialistul din domeniul practic și specificate în Referința elevului (*Anexa nr.3*), care este semnată de conducătorul din partea unității economice și confirmată cu ștampila. Referința ulterior este arhivată în dosarul personal al elevului.

Pe parcursul *Practicii ce precede probele de absolvire* elevii evaluează un produs biologic și completează Fișa investigației de laborator (*Anexa nr.4*) la etapa analitică – *Inițierea și efectuarea investigațiilor de laborator* descriind:

- marcarea produsului biologic recepționat;
- recipientul;
- etichetarea;
- fișa de însoțire;
- exigențe de transportare;
- înregistrarea produsului biologic;
- pregătirea produsului biologic în vederea inițierii investigației de laborator;
- dotarea minioficiului;
- executarea algoritmului de investigații de laborator;
- identificarea factorilor de eroare;
- gestionarea deșeurilor rezultate investigației de laborator;
- completarea documentației;
- interpretarea clinică a rezultatelor;
- stabilirea diagnosticului prezumptiv.

Fișa investigației de laborator este echivalentul unei proceduri operaționale de evaluare a unui produs biologic conform etapelor preanalitică, analitică și postanalitică. Fișa investigației de laborator va dezvolta la viitorii asistenți medicali în diagnostic de laborator competențele profesionale specifice de examinare a prelevatelor biologice respectând etapele de dexteritate, astfel asigurând un diagnostic paraclinic veridic, de care depinde stabilirea diagnosticului clinic și tratamentul eficace.

La finele stagiului de practică, elevul structurează și întocmește un raport despre activitatea realizată în instituția medico-sanitară publică/privată conform cerințelor propuse în model (*Anexa nr.5*). Raportul stagiului de practică se întocmește pe parcursul desfășurării stagiului de practică, iar după finisarea perioadei stagiului de practică, se prezintă pentru control și avizare conducătorului stagiului de practică. Elaborarea raportului stagiului de practică dezvoltă capacitățile de generalizare și analiză referitor la activitățile realizate.

VII. Sugestii de evaluare a stagiilor de practică

Activitatea didactică reprezintă un sistem al interferenței celor trei activități: predare-învățare-evaluare, care asigură eficiență doar în cazul când formează o unitate, o continuitate. Evaluarea competențelor pornește de la definirea clară a acestora, drept capacitate de dezvoltare a problemelor într-un context dat. Prin urmare, pentru evaluarea abilităților specifice și competențelor profesionale trebuie identificate cunoștințele acumulate, deprinderile formate, atitudinile și abilitățile dezvoltate.

Obiectivele evaluării formării prin practică vor urmări progresul asistenților medicali în diagnostic de laborator cu referire la abilitățile specifice și competențele privind evoluția personală în diferite activități profesionale.

Utilizând diverse metode de evaluare elevii sunt învățați să aprecieze/evalueze fenomenele și procesele medicale, să aplice cunoștințele dobândite în activități practice, să propună soluții pentru diferite situații. Urmărind formarea specialistului medical cu studii postsecundare nonterțiare, care trebuie să activeze autonom, calitativ, dar și în colaborare și cooperare în echipa multidisciplinară, în relații de parteneriat, este important ca elevii să-și dezvolte capacități de autoevaluare și evaluare reciprocă, în scopul acordării serviciilor medicale de calitate populației republicii.

Evaluarea *Practicii ce precede probele de absolvire* se va realiza la sfârșitul stagiului de practică sub formă de evaluare în baza:

- îndeplinirii curriculumului stagiului de practică și activității elevului pe parcursul stagiului de practică, evaluate de către conducătorul nemijlocit-medical laborant din laboratoarele respective;
- completării și prezentării Portofoliului stagiului de practică, care include actele normative în conformitate cu Nomenclatorul de acte al elevului;
- completării și prezentării Agendei, în care se fixează și se notează zilnic activitatea realizată conform Curriculumului stagiului de practică pe parcursul a 21 săptămâni;
- prezentarea publică a raportului stagiului de practică;
- realizarea Fișei investigației de laborator.

Nota finală este constituită din media calculată din media notelor activității zilnice și nota acordată pentru portofoliul stagiului de practică, conform formulei relatate mai jos:

$$\text{MSP} = (\text{MNC} + \text{NAP}) : 2$$

- MSP - media stagiului practic
- MNC - media notelor curente
- NAP - nota acordată pentru portofoliu

Cadrul didactic metodist/mentorul din cadrul instituției medicale își va alege setul de metode de evaluare, precum și materiale - instrumente de evaluare, formele de evaluare ce corespund conținuturilor stipulate în capitolul V. Descrierea procesului de desfășurare a stagiului de practică. Aprecierea se va face în baza de criterii. Criteriile de notare contribuie la formularea unei evaluări obiective. Astfel, în calitate de criterii de apreciere a produsului realizat de către elevi sunt recomandate:

Nr. d/o	Categoria de produs	Criterii de evaluare a produsului
1.	Agenda formării profesionale a elevului	<ul style="list-style-type: none"> • relevanța completării agendei, • veridicitatea conținutului expus, • calitatea prezentării textuale, • respectarea normelor prestabilite, • completitudinea agendei.
2.	Fișa tehnică de utilizare a reactivului	<ul style="list-style-type: none"> • denumirea • tipul și codul produsului • formula chimică • masa moleculară • obținere și utilizări • producător • informații asupra substanței

		<ul style="list-style-type: none"> • simbol de avertizare • controlul nivelelor de noxe • proprietăți fizice și chimice • stabilitate și reactivitate • considerații referitoare la neutralizare • informații referitoare la transport • alte informații
3.	Lista cu documente din laboratorul clinico-diagnostic	<ul style="list-style-type: none"> • manualul calității • organigrama laboratorului de analize • fișe de post • politica referitoare la calitate • angajamentul managementului
4.	Produse elaborate	<ul style="list-style-type: none"> • corespunderea cu standardele de realizare, • creativitatea, • calitatea proceselor, • completitudinea produsului, • elaborarea și structura produsului, • calitatea materialului folosit, • corectitudinea interpretării, • respectarea termenilor de elaborare.
5.	Schema-algoritm	<ul style="list-style-type: none"> • indicarea necesarului pentru realizarea manoperei practice; • specificarea sursei bibliografice conform căreia se realizează manopera; • respectarea algoritmului manoperei practice; • calitatea informației; • corespunderea conținutului cu subiectul avizat.
6.	Fișa de investigației de laborator	<ul style="list-style-type: none"> • completarea datelor despre marcarea produsului biologic recepționat, datele pașaportale ale beneficiarului, • caracteristica recipientului: integritate, corespundere cu materialul biologic, cantitatea de material recoltată, • evaluarea etichetării produsului biologic, • descrierea complexă a fișei de însoțire, • evaluarea respectării exigențelor de transportare a produsului biologic, • corectitudinea înregistrării produsului biologic, • dotarea minioficiului, • executarea algoritmului de investigații de laborator, • identificarea factorilor de eroare, • completarea documentației, • interpretarea rezultatelor investigațiilor, • stabilirea unui diagnostic prezumptiv, • gestionarea deșeurilor rezultate investigației de

		laborator.
7.	Raportul stagiului de practică	<ul style="list-style-type: none"> • corespunderea raportului stagiului de practică cerințelor stabilite, • corectitudinea formulării conținutului, • conținutul textual al raportului va fi expus într-un limbaj specific medical, • completitudinea raportului, • originalitatea, • creativitatea.
8.	Portofoliul stagiului de practică	<ul style="list-style-type: none"> • respectarea nomenclatorului de acte, • corectitudinea completării cu produsele din nomenclatorul de acte, • relevanța, • veridicitatea, • completitudinea, • calitatea prezentării textuale a produselor, • respectarea normelor prestabilite.

Notele obținute la stagiul de practică se iau în calculul mediei academice semestriale a elevului. Creditele de studii transferabile se acordă pentru nota de promovare 5.00 și mai mult.

VIII. Cerințe față de locurile de practică

Practica ce precede probele de absolvire se desfășoară în unitățile economice, care desfășoară activități compatibile cu domeniul de formare medicală și farmaceutică, și prin varietatea sa de servicii medicale oferite poate participa la procesul de instruire practică al elevilor Centrului de excelență.

Modalitatea de identificare a unității economice pentru desfășurarea stagiului de practică se realizează după cum urmează:

- a. unitatea economică aprobată prin Ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova;
- b. unitatea economică este selectată la propunerea elevului. Analiza și validarea locurilor de practică selectate de elevi se realizează de către Centrul de excelență/colegiul de medicină.

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova aprobă prin ordin instituțiile medico-sanitare publice de stat, private și departamentale în calitate de baze clinice pentru realizarea instruirii practice.

Practica ce precede probele de absolvire efectuate în cadrul unităților economice se organizează și se desfășoară în baza Contractului de parteneriat.

Bazele practice, unde se desfășoară stagiile de practică a elevilor corespund următoarelor cerințe:

- profilul instituției medico-sanitare publice corespunde conținuturilor de instruire;
- mentorii - personalul medical mediu din instituțiile medico-sanitare publice, responsabil de instruirea practică a elevilor, care este instruit în domeniul psihopedagogiei;
- mentorii manifestă respect și reponsabilitate pentru educația profesională a viitorilor specialiști și participă activ în procesul de formare a competențelor profesionale a viitorilor asistenți medicali în diagnostic de laborator;
- instituțiile medico-sanitare publice manifestă un management instituțional de performanță, participativ, abordat complex și sistemic, încât personalul medical implică activ elevii în procesul de acordare a serviciilor medicale populației;

- instituțiile medico-sanitare publice au capacitatea necesară pentru încadrarea tuturor elevilor în activitățile curativ-preventive și de îngrijire;
- multitudinea de servicii medicale prestate de instituția medico-sanitară publică corespunde cu volumul de competențe și abilități necesare pentru antrenare în conformitate cu programul stagiului de practică;
- instituțiile medico-sanitare publice asigură respectarea prevederilor contractului/convenției-cadru de parteneriat privind efectuarea stagiilor de practică ale elevilor;
- instituțiile medico-sanitare publice organizează și asigură condiții corespunzătoare pentru desfășurarea eficientă a stagiului de practică în corespundere cu curriculum-ul stagiului de practică;
- instituțiile medico-sanitare publice desemnează conducătorul de practică din cadrul unității economice din rândul specialiștilor de înaltă calificare și cu experiență în domeniu;
- instituțiile medico-sanitare publice asigură accesul elevilor la fondul de literatură de specialitate de care dispune unitatea economică, diverse proiecte de dezvoltare, alte materiale, la utilajul și echipamentele corespunzătoare, în conformitate cu curriculumul stagiilor de practică;
- instituțiile medico-sanitare publice efectuează instructajul elevilor privind aspecte de organizare și norme de protecție/de securitate a muncii;
- instituțiile medico-sanitare publice se include în procesul de formare prin practică a elevilor, antrenându-se în organizarea și desfășurarea instruirii practice, soluționarea problemelor posibile;
- instituțiile medico-sanitare publice evaluează nivelul competențelor profesionale obținute de elev, precum și comportamentul și modalitatea de integrare a acestuia în activitatea unității economice.

Lista orientativă a instituțiilor medico-sanitare publice la care se va *Practica ce precede probele de absolvire*:

Nr.	Denumirea instituției medicale
1.	IMSP Institutul Oncologic
2.	IMSP Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”
3.	IMSP Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime”
4.	IMSP Spitalul Clinic Municipal pentru Copii „Valentin Ignatenco”
5.	IMSP Spitalul Clinic de Boli Contagioase de Copii
6.	IMSP Institutul Mamei și Copilului
7.	IMSP Spitalul Clinic Municipal de Copii nr.1
8.	IMSP Spitalul Clinic al Ministerului Sănătății al RM
9.	IMSP Institutul de Medicină Urgentă
10.	IMSP Spitalul Clinic Municipal „Sfântul Arhanghel Mihail”
11.	IMSP Spitalul Clinic Municipal „Gheorghe Paladi”
12.	IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Diomid Gherman”
13.	Laboratorul medical Synevo
14.	Spitalul Internațional Medpark
15.	INVITRO-Diagnostics

Instituția medicală unde se va desfășura stagiul practic ce precede probele de absolvire pentru asistenții medicali în diagnostic de laborator trebuie să dețină laborator de analize

medicale, structurat și dotat în așa fel încât să prevină riscul contaminărilor accidentale și să poată funcționa în mod fluent. Trebuie să dispună de intrare separată, cu acces direct și controlat. Intrarea în spațiile în care se manipulează materiale cu potențial infecțios sau microorganisme trebuie marcată cu indicatorul de „Pericol biologic”. Laboratorul de analize medicale trebuie să dispună de spațiu cu suprafață suficientă și să fie astfel dimensionat încât să permită dispunerea ergonomică a mobilierului și echipamentelor, derularea fluentă a fluxurilor de probe, materiale și personal și desfășurarea în condiții de siguranță și calitate a activităților.

În funcție de specificul serviciilor și de activitățile efectuate, spațiul trebuie compartimentat astfel: încăpere pentru recepția probelor; încăpere pentru eliberarea buletinelor de analize; spații anexe: spațiu pentru depozitarea separată a materialelor sanitare, consumabilelor, reactivilor, substanțelor toxice și precursorilor de droguri; se vor depozita separat materialele sterile de cele nesterile; spațiu pentru depozitarea deșeurilor infecțioase până la neutralizarea și/sau evacuarea lor; vestiar și sală de repaus pentru personal; grup sanitar destinat personalului din cadrul laboratorului de analize medicale, separat de grupul sanitar destinat pacienților; biroul șefului de laborator.

Laboratorul de analize medicale trebuie să dispună de instalații de alimentare cu apă rece și caldă. Podelele, pereții, tavanele și mesele de lucru trebuie să aibă suprafață netedă, lavabilă, neabsorbantă, rezistentă la acțiunea agenților dezinfectanți, ușor de curățat și de dezinfectat. Îmbinările dintre pereți și podea trebuie să fie concave, rotunjite.

Nr.	Locul de muncă/postul	Cerințe față de locul de muncă/postul propus elevului
1.	Laboratorul de investigații clinice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ deține următoarele compartimente: încăpere pentru recepția probelor, încăpere pentru eliberarea buletinelor de analize, spații de lucru separate în funcție de specificul serviciilor, spații anexe: spațiu pentru depozitarea separată a materialelor sanitare, consumabilelor, reactivilor, substanțelor toxice și precursorilor de droguri, grup sanitar destinat personalului din cadrul laboratorului de analize medicale; ▪ utilaj: aparat automat hematologic, microscop, centrifugă, termostat, pH-metrul, etuvă electrică, balanțe tehnice electronice, fotocolorimetru, nișă etc. ▪ ustensile: eprubete, pipete gradate și volumetrice, cilindre, stative, pahare gradate, baloane cotate, pâlnii, lame portobiect, lamele, spirtieră, areometre etc.
2.	Laboratorul de investigații biochimice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ deține următoarele compartimente: încăpere pentru recepția probelor, încăpere pentru eliberarea buletinelor de analize, spații de lucru separate în funcție de specificul serviciilor, spații anexe: spațiu pentru depozitarea separată a materialelor sanitare, consumabilelor, reactivilor, substanțelor toxice și precursorilor de droguri, grup sanitar destinat personalului din cadrul laboratorului de analize medicale; ▪ utilaj: , termostat, nișă, agitatoar, centrifugă, pH-metrul, balanțe tehnice electronice, fotocolorimetru, etc. ▪ ustensile: eprubete, pipete gradate și volumetrice, stative, pahare gradate etc.
3.	Laboratorul microbiologic	<ul style="list-style-type: none"> ▪ conține compartimentele: sala de receptură, sala de investigații, sală de pregătire și condiționare a reactivilor și mediilor de

		<p>cultură, sală de însămânțare/reînsămânțare, boxe cu preboxe, sală de decontaminare, sală de sterilizare, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ utilaj: microscop, centrifugă, termostat, pH-metrul, etuvă electrică, balanțe tehnice electronice, aparataj pentru efectuarea cercetărilor imunologice, aparataj pentru PCR, nișă etc. ▪ ustensile: eprubete, pipete gradate și volumetrice, cilindre, stative, pahare gradate, baloane cotate, pâlnii, cutii Petri, lame portobiect, lamele, spirtieră, veselă de laborator: plăci Petri, kituri de coloranți., etc.
4.	Minioficiul asistentului medical în diagnostic de laborator	Trebuie să fie asigurat cu iluminare naturală și/sau artificială; scaune de preferință rotative, confecționate din materiale lavabile, rezistente la agenți de curățare și dezinfecție; masa cu dimensiuni de 1,5mX0,6-0,9m, acoperită cu materiale ignifuge rezistente la umezeală, acizi, baze, soluții dezinfectante.

IX. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/accesată/procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	BOBEICĂ, Z., Tehnologia lucrărilor de laborator, Curs de lecții, 2004.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	50
2.	PREGUZA, O. coaut. Standarde/ protocoale ale deprinderilor practice, calificarea Asistent medical în diagnostic de laborator. Chișinău : Tipogr. Prag - 3 SRL, 2008. 434 p. ISBN 978-9975-77-079-8.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	30
3.	MUT POPESCU, D., <i>Hematologie clinică</i> , ed. Medicală, București, 2008	https://ru.scribd.com/document/454927219/hematologie	
4.	GUDUMAC, V., NIGULEANU, V., CARAGIA, S., TAGADIUC, O. [et al.] <i>Investigații biochimice (elaborare metodică)</i> . Chișinău, 2008	https://library.usmf.md/ro/library/biochimie/gudumac-v-niguleanu-v-caragia-s-tagadiuc-o-et-al-investigatii-biochimice	
5.	GUDUMAC, V., NIGULEANU, V., CORCIMARU, I., GROSU A., TAGADIUC O., CARAGIA S., <i>Cercetări ale sistemului de hemostază (elaborare metodică)</i> , Chișinău, 2008	https://ru.scribd.com/document/391174278/BNM-10-2008	
6.	LÎȘÎ, L. <i>Biochimie medicală</i> . Chișinău, 2007	https://library.usmf.md/ro/library/biochimie/lisii-1-biochimie-medicala	
7.	NIGULEANU, V., CORCIUMARU, I., GUDUMAC, V. <i>Investigații hematologice: recomandări metodice</i> . Chișinău, 2008	https://library.usmf.md/ro/library/hematologie/niguleanu-v-corciumaru-i-gudumac-v-investigatii-hematologice-recomandari	
8.	DĂNĂILĂ, C., DASCĂLESCU, A., ANTOHE, I., <i>Hematologie clinică</i> , Iași, 2017. ISBN 978-606-544-470-6.	https://ru.scribd.com/document/434647042/Hematologie-Clinica-Danaila-Catalin-Dascalescu-Angela-Antohe-Ion-2017-pdf	
9.	BURDUNIUC, O., SPÎNU, C., BĂLAN, G., GHID <i>Diagnosticul meningitelor bacteriene acute</i> , ANSP,	https://library.usmf.md/sites/default/files/2021-10/Diagnosticul%20Microbiol	

	USMF, MSRM, Chișinău: S. n., 2021 (Î.S. F.E.-P. „Tipografia Centrală”), 80 p.: 2023 ISBN 978-9975-157-11-7	ogic%20al%20Infec%C5%A3iilor%20Tractului%20Respirator%20Ghid.pdf	
10.	BURDUNIUC, O., BĂLAN, G., SOFRONIE, O. [et al.] Principii și proceduri în testarea microbiologică a hemoculturilor: MS, MSMPS,, ANSP, Chișinău : S. n., 2020 (Î.S. F.E.-P. „Tipografia Centrală”), 56p. ISBN 978-9975-157-43-6	https://library.usmf.md/ro/library/microbiologie/burduniuc-o-balan-g-sofronie-o-et-al-principii-si-proceduri-testarea	
11.	BURDUNIUC, O., CEBAN, E., BĂLAN, G. [ET AL.] Asigurarea calității în diagnosticul microbiologic al infecțiilor tractului urinar: ghid© MS, MSMPS,, ANSP, USMF „Nicolae Testemițanu”, 2021, Chișinău : (Î.S. F.E.-P. „Tipografia Centrală”), 64 p. ISBN 978-9975-3415-9-2	https://library.usmf.md/ro/library/microbiologie/burduniuc-o-ceban-e-balan-g-et-al-asigurarea-calitatii-diagnosticul	15
12.	REGULAMENT privind gestionarea materialului biologic HG nr. 236 din 10.04.2020	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121215&lang=ro	
13.	Ghid național de biosiguranță pentru laboratoare, Chișinău: 2011, 166 p. ISBN 92 4 154650 6 (LC/NLM clasification: QY25) WHO/CDS/CFR/LYO/2004.11	Catedra discipline paraclinice, igienice și epidemiologie, CEMF „Raisa Pacalo”	
14.	CRIȚCHI , T., BODIU, S., COBÎLEANSCHI, S. Promovarea sănătății. Suport de curs pentru elevii colegiilor de medicină. Chișinău. 2017. 148 p.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	20
15.	PIATCHIN, CH., KRIVOȘEIN, IU., Microbiologie cu virusologie și imunologie, Chișinău : Combinatul poligrafic, - 385p.: 1993. ISBN 5-372-01212	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	270
16.	FRIPTULEAC, G. Promovarea sănătății și educația pentru sănătate (teorie și practică). Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic Medicina, 2018. 332 p. ISBN 978-9975-82-102-5.	PDF1.tmp (usmf.md)	
17.	PRISACARI, V., Ghid de supraveghere și control în infecțiile nosocomiale, Ediția II. Chișinău, 2009: Ed. SRL „T-PAR”, 312 p., ISBN – 978-9975-9959-4-8.	Ghid-supravegherea_inf_nosocom_e_d_II_-37051.pdf (usmf.md)	
18.	Protocoalele Clinice Naționale.	Ministerul Sănătății al Republicii Moldova (gov.md)	
19.	Ghid Național de reglementări pentru transportul substanțelor infecțioase, Chișinău 2019. ISBN 978-9975-146-58-6	https://library.usmf.md/sites/default/files/inline-files/34_0.pdf	
20.	Manualul calității în domeniul de cercetare ISO17025:2006	https://usmf.md/sites/default/files/2020-01/Manualul%20calit%C4%83%C8%9Bii%20%C3%AEn%20domeniul%20de%20cercetare%20%2818.12.2015%29.pdf	

X. Anexe

Anexa nr.1 - Nomenclatorul de acte pentru Practica ce precede probele de absolvire

Anexa nr.2 - Agenda formării profesionale.

Anexa nr.3 - Referința elevului.

Anexa nr.4 - Fișa investigațiilor de laborator.

Anexa nr.5 - Raportul stagiului de practică.